

Väite 1. Kaikenlaisten kuvien/videoiden jakaminen on netissä sallittua.

EI - Harkitse tarkkaan, millaisia kuvia tai videoita julkaiset itsestäsi. Pyydä aina julkaisulupa kuville ja videoille, joissa esiintyy muita ihmisiä. Vaikka poistat kuvat puhelimelta, koneelta ja netistä, ne voivat jäädä nettiin. Joku on voinut kopioida ne ja lähettää niitä eteenpäin. Kuvat ja videot voivat säilyä ennalta arvaamattoman ajan palvelimilla, joista niihin voi päästä käsiksi. Mieti aina kahdesti kuvan julkaisemista. Jos et tiedä onko kuva sopiva nettiin, kysy aina aikuiselta apua. Julkaise vain sellaisia kuvia ja videoita, jotka kehtaisit näyttää omalle mummollesikin.

Väite 2. Lapset näkevät netissä outoa tai vahingollista sisältöä.

JOSKUS - Saatat törmätä netissä outoon tai vahingolliseen sisältöön. Järkyttävät kuvat tai videot voivat hämmentää, hävettää, pelottaa ja aiheuttaa ikäviä tunteita. Ne voivat toisaalta kiinnostaa, mutta myös ahdistaa. Ne saattavat vaivata mieltä pitkänkin aikaa. Jos näin käy, siitä on aina tärkeä puhua turvalliselle aikuiselle. Jos joku näyttää sinulle järkyttäviä kuvia tai videoita, voit aina lähteä tilanteesta pois ja sanoa jämäkästi, ettet halua katsella sellaisia kuvia tai videoita. Jos koet tai näet netissä jotain epämiellyttävää, poistu sivulta/ sovelluksesta ja kerro siitä aikuiselle.

Väite 3. Lapset joutuvat vaikeuksiin, jos näkevät netissä haitallisia kuvia.

EI - Kaikki sivustot ja sovellukset eivät ole sopivia lapsille ja voit törmätä haitallisiin kuviin/ videoihin. Syy ei ole sinun. Sinulla on lupa kertoa näkemästäsi turvalliselle aikuiselle. Yleensä kertominen ja juttelu helpottaa oloa. Kerro, vaikka sinua pelottaisi tai hävettäisi kertoa. Aikuinen voi miettiä kanssasi, mitä kannattaisi tilanteessa tehdä ja mikä auttaisi.

Väite 4. Jos näet netissä jotain outoa, on parasta poistua sivulta/sovelluksesta.

KYLLÄ - Kerro näkemästäsi turvalliselle aikuiselle.

Väite 5. Ihmiset toimivat netissä rehellisesti.

JOSKUS - On ihmisiä, jotka eivät toimi netissä sääntöjen mukaan ja rehellisesti. He voivat esim. huijata olevansa joku muu tai puhua ja kysellä outoja asioita. Epärehellinen henkilö voi olla myös aikuinen, joka esittää olevansa lapsi. Kerro aikuiselle, jos sinua esim. mietityttää tai pelottaa joku. Netissä voi tutustua erilaisiin ihmisiin ja sieltä voi löytää myös uuden ystävän. Kannattaa pohtia, mihin ja kehen verkossa voi luottaa, kenen kanssa keskustele ja mitä itsestäsi kerrot. Netistä voi löytää oikeita ystäviä, mutta hälytyskellojen pitäisi soida, jos uusi tuttavuus alkaa käyttäytyä oudosti tai vaikuttaa epäilyttävältä.

Väite 6. Livelähetykset ja videopuhelut voidaan tallentaa.

KYLLÄ - Joku voi tallentaa ja jakaa ne eteenpäin. Ole tarkkana, kenen kanssa netissä keskustele ja mitä itsestäsi kerrot. Muista kysyä lupa huoltajaltasi ennen kuin hyväksyt tuntemattomia kavereiksi peleissä tai sovelluksissa.

Väite 7. On ok vastata netissä lähetettyihin outoihin kysymyksiin.

EI - Jos joku esittää sinulle outoja tai tunkeilevia kysymyksiä tai saamasi viestit mietityttävät sinua, älä vastaa. Tallenna viestit ruutukaappauksella ja näytä ne turvalliselle aikuiselle. Älä luovuta kenellekään omia yhteystietojasi somessa. Älä anna puhelinnumeroasi, osoitettasi tai olinpaikkaasi tiedoksi sellaiselle henkilölle, josta vanhempasi eivät tiedä mitään.

Väite 9. Jos joku suuttuu, uhkailee tai kiristää sinua netissä, on parasta uskoa ja tehdä niin kuin hän käskee.

EI - Uhkailu ja kiristäminen on aina väärin. Sinun ei tarvitse tehdä mitään, mikä tuntuu sinusta pahalta ja rikkoo rajojasi. Älä vastaa uhkailijalle/kiristäjälle. Tallenna viestit kuvakaappauksella ja kerro asiasta turvalliselle aikuiselle.

Väite 10. On oma vikani, jos laitan itsestäni kuvan someen ja se lähtee leviämään.

EI - Jos olet lähettänyt kuvan, jolla sinua uhkaillaan, kiristetään tai sitä levitetään, kerro luotettavalle aikuiselle. Kerro myös, jos sinulle lähetetään sellaisia kuvia, joita et halua nähdä. Sano jakajalle selkeästi, ettei kuvia tai videoita sinusta saa jakaa ilman lupaasi. Jos kuvamateriaalia on jo jaettu eteenpäin, vaadi jakajaa poistamaan se välittömästi. Kun kerrot asiasta aikuiselle, he auttavat selvittämään asiaa. Muista, että tilanteessa ei ole mitään noloa: sinä et ole tehnyt mitään väärää. Aikuiset kyllä ymmärtävät, kun selität tilanteen heille. Mieti tarkkaan, millaisia kuvia itsestäsi nettiin jaat tai lähetät muille. Älä myöskään jaa toisesta mitään, mitä et haluaisi itsestäsi jaettavan.

Väite 11. Vanhempieni ei tarvitse tietää, kenen kanssa juttelen netissä.

EI - Älä hyväksy tuntemattomia kavereiksi peleissä tai sovelluksissa ilman vanhempiesi lupaa. Vanhempien on syytä tietää, kenen kanssa juttelet ja olet tekemisissä netissä.